

5.1. ALGEBARSKI IZRAZI

OPĆI BROJEVI

1. (2013. B) Zadani su brojevi $K = 3^{-2}$, $L = -3^{-2}$, $M = -3^2$, $N = (-3)^2$. Što je od navedenoga točno?
  - A. $K = L$
  - B. $K < M$
  - C. $L > N$
  - D. $M \neq N$
2. (2013.) Učenik je na džepnom računalu zbrojio brojeve A i B . Dobiveni rezultat podijelio je s C . Taj je rezultat pomnožio s D . Koji izraz opisuje taj račun?
  - A. $\frac{A+B}{C D}$
  - B. $\frac{(A+B)D}{C}$
  - C. $(A+B:C) \cdot D$
  - D. $A+B \cdot \frac{C}{D}$
3. (2014. B) Osoba A zaradila je x kuna, osoba B dvostruko više od osobe A , a osoba C tri četvrtine zarade osobe B . Koja od navedenih tvrdnji **nije točna**?
  - A. Osoba C zaradila je 50 % više od osobe A .
  - B. Osoba C zaradila je $\frac{x}{2}$ kuna manje od osobe B .
  - C. Osoba C zaradila je $\frac{3x}{2}$ kuna više od osobe A .
  - D. Osoba C zaradila je 25 % manje od osobe B
4. (2013.) Vrijeme mjereno u minutama označeno je s x . Isti vrijeme mjereno u sekundama označeno je s y . Koja je jednakost točna?
  - A. $xy = \frac{1}{60}$
  - B. $y = \frac{1}{60}x$
  - C. $xy = 60$
  - D. $y = 60x$
5. Neka je $n > 9$ prirodan broj. U ovisnosti o n odredi koji je od sljedećih brojeva najveći:
  - A. $A = \frac{9}{n}$
  - B. $B = \frac{n}{9}$
  - C. $C = \frac{n+1}{9}$
  - D. $D = \frac{9}{n-1}$
6. Zadani su pozitivni brojevi a, b, c takvi da je $a = \frac{3}{4}b$ i $b = \frac{5}{7}c$. Razlika najvećega i najmanjega broja je 31.2. Koliki je broj a ?
  - A. 4.5
  - B. 21.5
  - C. 36
  - D. 42

DJELJIVOST

7. Koji izraz predočava tvrdnju: Broj a pri dijeljenju sa 7 daje količnik b i ostatak 5.
  - A. $a = 7b - 5$
  - B. $a = 7b + 5$
  - C. $7a = b + 5$
  - D. $7a = b - 5$
8. Zbroj najmanjeg i najvećeg troznamenkastog broja koji pri dijeljenju sa 7 daju ostatak 5 jednak je:
  - A. 1012
  - B. 1102
  - C. 1120
  - D. 1210
9. (2014.) Napišite neki prirodan broj koji je veći od 2014 i koji pri dijeljenju s 11 daje ostatak 10.
10. (2012.) Odredite broj između 6 000 i 6 100 koji podijeljen sa 136 ima količnik jednak ostatku.

11. (2015.) Koji od navedenih brojeva n pri dijeljenju s 11 daje ostatak 4, za sve cijele brojeve k ?
  - A. $n = 4k - 11$
  - B. $n = 7k - 11$
  - C. $n = 11k - 4$
  - D. $n = 11k - 7$
12. Za koju je od sljedećih vrijednosti varijable n vrijednost razlomka $\frac{5}{n-1}$ cijeli broj?
  - A. -4
  - B. 3
  - C. 9
  - D. 1
13. Zbroj svih cijelih brojeva n za koje je i razlomak $\frac{6}{n+1}$ cijeli broj jednak je:
  - A. 4
  - B. 6
  - C. -8
  - D. -10
14. Odredi sve cijele brojeve n za koje je razlomak $\frac{n+3}{n+1}$ cijeli broj.
15. (2011.) Koliko ima cijelih brojeva n za koje je razlomak $\frac{2n^2+1}{n^2-1}$ cijeli broj?
  - A. 1
  - B. 3
  - C. 5
  - D. 7

ALGEBARSKE FORMULE

16. Popunite: $(3 + \square)^2 = \square + \square + 4x^2$.
17. Izračunajte i sredite izraz $(a+2) \cdot (2a+3)$.
18. Izračunajte: $3(2a-3)^2 - (3a-1)(4a-5)$.
19. Izračunajte: $(a+b)^2 - (a-b)^2$.
20. (2016. B) Kojemu je izrazu jednak izraz $(3a-2)(3a+2) - (a+3)^2$ za sve realne brojeve a ?
  - A. $2a^2 + 5$
  - B. $8a^2 - 13$
  - C. $2a^2 - 18a + 5$
  - D. $8a^2 - 6a - 13$
21. Jedan član pri kubiranju binoma $(3a-4b)^3$ jednak je:
  - A. $144ab^2$
  - B. $-36ab^2$
  - C. $48a^2b^2$
  - D. $-108a^2b^2$
22. (2014. B) Koji je rezultat algebarskoga izraza $\left(5x - \frac{y}{5}\right)\left(5y + \frac{x}{5}\right)$ nakon množenja i sređivanja do kraja?
23. (2014.) Pojednostavljite izraz $(x-y)^2(x-y) + (x+y)^3$ i napišite ga u obliku binoma.
24. (2017.) Čemu je jednak izraz $3(2x-y)(x+5y) + x(x-27y)$?
25. (2018.) Odredite koeficijent uz a^2b^2c u sredenome raspisu izraza $(ab+c)(c+ab)(ba+c)$.

26. (2015. B) Koja od navedenih jednakosti **nije** istinita za svaki pozitivan broj x ?
- A. $x^6 = (x^2)^3$ B. $x^6 = x^2 \cdot x^3$
 C. $x^6 = x^9 : x^3$ D. $x^6 = x \cdot x \cdot x \cdot x \cdot x \cdot x$
- FAKTORIZACIJA**
27. Za sve realne brojeve x i y vrijedi:
- A. $y - x = -(x + y)$ B. $y - x = -(x - y)$
 C. $y - x = -(-y - x)$ D. $y - x = -(y - x)$
28. Koja je od sljedećih tvrdnji nije uvijek točna za realne brojeve a i b ?
- A. $a - b = -(b - a)$ B. $(a - b)^2 = (b - a)^2$
 C. $a^2 - b^2 = (a - b)^2$ D. $(a + b)^2 = (-a - b)^2$
29. Rastavi na faktore:
- a. $81a^3 - 24$
 b. $49b^2 - 70ab + 25a^2$
 c. $72x^3 - 2xy^2$
 d. $16x^3 + 2y^6$
 e. $2x + yz - z - 2yx$
 f. $(2a + b)^2 - (b + 3a)^2$
 g. $5x^3y^2 - 20xy^4$
 h. $25y^2 + x^4 - 25x^2 - x^2y^2$
 i. $9 - b^2 + 6ab - 9a^2$
 j. $-4a^4 - 32ab^3$
 k. $-2ab - a^2 - b^2$
1. $a^3b + a^2 + b^2 + ab^3$
 m. $a(a+1) - (a+4)(a+1)^2$
 n. $6a^3 - 2a^2b + 3ab - b^2$
 o. $2x^4y - x^2y^2 - x^6$
30. Čemu je jednak izraz $4p^2 - 9$?
- A. $(2p - 3)(2p - 3)$ B. $(2p - 3)(2p + 3)$
 C. $-(2p + 3)(2p + 3)$ D. $-(2p - 3)(2p - 3)$
31. (2014.) Izraz $4x^2 - 12xy + 9y^2 + 2x - 3y$ napišite u obliku umnoška linearnih faktora.
32. (2016.) Kada se izraz $4n^3 + 12n^2 - n - 3$, $n \in \mathbb{N}$ napiše u obliku umnoška linearnih faktora s cjelobrojnim koeficijentima, koji je od navedenih izraza jedan od tih faktora?
- A. $n + 1$ B. $n + 2$
 C. $2n + 1$ D. $2n + 3$
33. Jedan od faktora polinoma $4x^2 + 4x - 3$ je $2x - 1$. Drugi je faktor:
- A. $2x - 1$ B. $x + 3$
 C. $2x - 3$ D. $2x + 3$
34. (2013.) Izraz $a^2 - 2ab - 3b^2$ napišite kao umnožak dvaju binoma.
35. Ako je $x^2 - y^2 = 20$, te $x - y = 4$, onda je $1 - 2x - 2y$ jednako:
- A. -1 B. 11 C. -3 D. -9
36. (2012.) Ako za realne brojeve x , y vrijedi $x - y = 6$ i $x^2 + y^2 = 22$, koliko je $x^3 - y^3$?

5.2. ALGEBARSKI RAZLOMCI

1. (2015. B) Zadana su dva različita broja x i y . Razliku kvadrata brojeva x i y podijelite s razlikom brojeva x i y . Dobiveni količnik pomnožite sa zbrojem brojeva x i y . Što je rezultat?
- kvadrat zbroja brojeva x i y
  - kvadrat razlike brojeva x i y
  - zbroj kvadrata brojeva x i y
  - razlika kvadrata brojeva x i y
2. (2016.) Broj a jednak je 10. Kada se a umanji za 1 i potom kubira, dobije se broj b . Koliko iznosi trećina broja b ?
- 216
  - 243
  - 265
  - 291
3. Koji je rezultat skraćivanja razlomka $\frac{xy}{xy-x}$, za $x \neq 0, y \neq 1$?
- $\frac{y}{y-x}$
  - $\frac{y}{y-1}$
  - $-\frac{1}{x}$
  - $-\frac{1}{y}$
4. Skraćivanjem izraza $\frac{9-(a-4)^2}{14-2a}$ dobivamo:
- $\frac{1-a^2}{14-2a}$
  - $\frac{3a+2}{2}$
  - $\frac{1-a}{2}$
  - $\frac{a-1}{2}$
5. (2013.) Skratite razlomak: $\frac{2a^2-ab+2a-b}{4a^2-b^2}$.
6. (2014.) Pojednostavnite izraz $\frac{x^2+x}{x+3} \cdot \frac{18+6x}{x^2-1}$ i napišite ga kao potpuno skraćeni razlomak.
7. Koja je vrijednost izraza $\frac{a^{-3}+a^{-2}}{a^{-2}-1} \cdot \frac{1}{a^2}$?
- $\frac{a}{1-a}$
  - $\frac{a}{a-1}$
  - $\frac{a-1}{a}$
  - $\frac{1-a}{a}$
8. Koliki je rezultat oduzimanja $3 - \frac{1+2a}{a}$?
- $\frac{a-1}{a}$
  - $\frac{a+1}{a}$
  - $\frac{5a-1}{a}$
  - $\frac{5a+1}{a}$
9. (2016.) Nakon provedenih računskih operacija u izrazu $5 - \frac{1+3a}{a}$ dobiven je razlomak s nazivnikom a . Koji je od navedenih izraza brojnik toga razlomka?
- $2a-1$
  - $4-3a$
  - $4+3a$
  - $8a-1$
10. Koliki je rezultat zbrajanja $\frac{1}{3-a} + \frac{2}{3a}$?
- $\frac{3}{3-2a}$
  - $\frac{a+2}{a(3-a)}$
  - $\frac{2}{3-a}$
  - $\frac{a+6}{3a(3-a)}$
11. (2016.) Zbrojite $\frac{1}{a^2+ab} + \frac{1}{ab+b^2}$ i skratite rezultat do kraja.
12. (2017.) Provedite računska operaciju $\frac{x^2}{2-x} + x + 2$, $x \neq 2$.
13. (2018.) Provedite računske operacije u izrazu $\left(\frac{1}{3a-b} - \frac{1}{3a+b}\right) \cdot (9a^2 - b^2)$ i pojednostavnite ga do kraja za sve a, b za koje je taj izraz definiran.
14. Izračunaj: $\frac{1}{a-3} - \frac{6}{a^2-9}$.
- $\frac{-5}{a^2+a-12}$
  - $\frac{a-9}{a^2-9}$
  - $\frac{1}{a^2-9}$
  - $\frac{1}{a+3}$
15. (2013.) Što je rezultat sređivanja izraza $\frac{x^3-y^3}{x^3+x^2y+xy^2} + \frac{2y^2-xy}{xy}$ za sve x, y za koje je izraz definiran?
16. (2014.) Prikažite izraz $\frac{2x^2+2x-40}{x^2-25} - 2$ kao jedan razlomak koji je potpuno skraćen.
17. Koji je rezultat oduzimanja $\frac{2(x-2)}{x^2-1} - \frac{3}{x+1}$, za $x \neq \pm 1$?
- $\frac{1}{1-x}$
  - $\frac{1}{1+x}$
  - $\frac{1}{x-1}$
  - $\frac{-1}{x+1}$
18. Koji je rezultat oduzimanja $\frac{2x}{x^2-4} - \frac{1}{x-2}$, za $x \neq \pm 2$?
- $\frac{1}{x+2}$
  - $\frac{2x-1}{x+2}$
  - $\frac{1}{x-2}$
  - $\frac{1}{x^2-4}$
19. (2015.) Čemu je jednak pojednostavljeni i do kraja skraćeni algebarski izraz $\left(3a - \frac{6a-1}{3a}\right) \cdot \frac{1}{3a-1}$, za $a \neq 0, a \neq \frac{1}{3}$.

20. (2011.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left(\frac{t}{t-1} + \frac{t}{t+1} - \frac{2t}{t^2-1} \right) : \frac{4}{t^2+2t+1}, \text{ gdje je } t \neq \pm 1 ?$$

- A. $\frac{t(t+1)}{2}$
 B. $\frac{t(t-1)}{2}$
 C. $\frac{2}{t(t+1)}$
 D. $\frac{2}{t(t-1)}$

21. (2011.) Čemu je, nakon sređivanja, jednak izraz

$$\left[\left(\frac{a}{b} - \frac{b}{a} \right) : (a+b) + \frac{a}{b} - 1 \right] \cdot \frac{b}{1+a}, \text{ za sve } a, b \text{ za koje je izraz definiran?}$$

- A. $\frac{a-b}{a}$
 B. $\frac{a+b}{a}$
 C. $\frac{a}{a-b}$
 D. $\frac{a}{a+b}$

22. (2012.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left(\frac{4x+12}{x^2-3x} + \frac{x}{9-x^2} \right) \cdot \frac{x+3}{x+6} - \frac{5}{x-3}, \text{ za sve } x \text{ za koje je definirano?}$$

- A. $-\frac{2}{x}$
 B. $\frac{2}{x}$
 C. $\frac{10(x+3)}{x(x-3)}$
 D. $\frac{2(x-3)}{5x(x+3)}$

23. Koji je rezultat sređivanja izraza

$$\left[\left(\frac{8}{9-x^2} - \frac{3-x}{2x+6} \right) : \frac{x-7}{2(x+3)} - 1 \right]^{-1} \text{ za } x \neq \pm 3 ?$$

- A. $\frac{3-x}{2}$
 B. $\frac{3-x}{4}$
 C. $\frac{x-3}{2}$
 D. $\frac{x-3}{4}$

24. (2011.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left(\frac{4(a+b)}{(a-b)^3} - \frac{1}{a^2-b^2} \right) \cdot \left(\frac{a^2}{3a+b} + \frac{b^2}{a+3b} \right) \text{ za sve } a, b \text{ za koje je izraz definiran?}$$

- A. $\frac{(a+b)^2}{(a-b)^3}$
 B. $\frac{1}{a^3+b^3}$
 C. $\frac{(a-b)^3}{(a+b)^2}$
 D. $\frac{(a+b)^3}{a^3-b^3}$

25. (2010.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left(\frac{1+a^{-1}+a^{-2}+a^{-3}}{a} - \frac{1}{a-1} \right) : \frac{a}{1-a^3} \text{ za } a \neq 0, 1 ?$$

- A. $\frac{a^2+a+1}{a^5}$
 B. $\frac{a^2-a+1}{a^5}$
 C. $\frac{a^5}{a^2+a+1}$
 D. $\frac{a^5}{a^2-a+1}$

26. (2010.) Koji je rezultat sređivanja izraza

$$\left[1 + \frac{4a}{(2a-1)^2} \right] : \frac{16a^4-1}{2a+1} \text{ za } a \neq \pm \frac{1}{2} ?$$

- A. $\frac{1}{(2a-1)^3}$
 B. $\frac{1}{(2a-1)^2(2a+1)}$
 C. $\frac{2a+1}{(2a-1)^2}$
 D. $\left(\frac{2a+1}{2a-1} \right)^2$

27. Razlomak $\frac{1-x^{-3}y^{-3}}{x^{-2}y^{-2}+x^{-1}y^{-1}+1}$ jednak je:

- A. -1
 B. xy
 C. $\frac{xy-1}{xy}$
 D. $\frac{1+xy}{xy}$

28. (2010.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\frac{1}{2d^3-8d} : \frac{d+2}{d^2-4}, \text{ za } d \neq -2, 0, 2 ?$$

- A. $\frac{d-1}{2d(d-2)}$
 B. $\frac{-1}{2d(d^2+4)}$
 C. $\frac{1}{2d(d+2)}$
 D. $\frac{d^3-1}{2(d^2-4)}$

29. (2012.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left[\frac{x^3+8}{x^4-16} + \frac{2x}{x^3-2x^2+4x-8} \right]^{-2}, \text{ za sve } x \text{ za koje je izraz definiran?}$$

- A. $(x-2)^2$
 B. $\frac{1}{(x-2)^2}$
 C. $\frac{(x^2+4)^2}{(x-2)^2}$
 D. $\frac{16(x-2)^2}{(x^2+4)^2}$

30. (2012.) Što je rezultat sređivanja izraza

$$\left(\frac{2}{a-1} + \frac{1}{\sqrt{a+1}} \right)^{-3} + 3(a-\sqrt{a}), \text{ za sve } a \text{ za koje je izraz definiran?}$$

- A. $a\sqrt{a}-1$
 B. $\sqrt{a}-a$
 C. $a\sqrt{a}$
 D. $2\sqrt{a}$

31. Izračunajte: $\left(6-3a+\frac{18a^2}{6+3a} \right) : \frac{9a^4-144}{6a^3+48}.$

- A. $\frac{2(a^2-2a+4)}{a^2-4}$
 B. $\frac{2(a^2+2a+4)}{a^2-4}$
 C. $\frac{2(a-2)}{a+2}$
 D. $\frac{2(a+2)}{a-2}$

32. (2015.) Čemu je nakon pojednostavljenja jednak

$$\text{algebarski izraz } \left(\frac{a}{a^2-4b^2} - \frac{1}{2a+4b} \right) : \frac{b}{a-2b} \text{ za sve } a, b \text{ za koje je izraz definiran?}$$

5.1. ALGEBARSKI IZRAZI

1. D.
 2. B.
 3. C.
 4. D.
 5. C.
 6. C.
 7. B.
 8. B.
 9. 2023
 10. 6028
 11. D.
 12. A.
 13. C.
 14. $n \in \{-3, -2, 0, 1\}$
 15. B.
 16. $(3+2x)^2 = 9+12x+4x^2$
 17. $2a^2 + 7a + 6$
 18. $-17a + 22$
 19. $4ab$
 20. D.
 21. A.
 22. $x^2 - y^2 + \frac{624}{25}xy$
 23. $2x^3 + 6xy^2$
 24. $5x^2 - 15y^2$
 25. 3
 26. B.
 27. B.
 28. C.
29. a. $3(3a-2)(9a^2+6a+4)$
 b. $(7b-5a)^2$
 c. $2x(6x-y)(6x+y)$
 d. $2(2x+y^2)(4x^2-2xy^2+y^4)$
 e. $(1-y)(2x-z)$
 f. $-a(5a+2b)$
 g. $5xy^2(x-2y)(x+2y)$
 h. $(x-y)(x+y)(x-5)(x+5)$
 i. $(3-b+3a)(3+b-3a)$
 j. $-4a(a+2b)(a^2-2ab+4b^2)$
 k. $-(a+b)^2$
 l. $(a^2+b^2)(ab+1)$
 m. $-(a+1)(a+2)^2$
 n. $(3a-b)(2a^2+b)$
 o. $-x^2(x^2-y)^2$
 30. B.
 31. $(2x-3y)(2x-3y+1)$
 32. C.
 33. D.
 34. $(a+b)(a-3b)$
 35. D.
 36. 90

5.2. ALGEBARSKI RAZLOMCI

1. A.	12. $\frac{4}{2-x}$	22. A.
2. B.	13. $2b$	23. D.
3. B.	14. D.	24. A.
4. D.		25. A.
5. $\frac{a+1}{2a+b}$	15. $\frac{y}{x}$	26. A.
6. $\frac{6x}{x-1}$	16. $\frac{2}{x-5}$	27. C.
7. A.	17. A.	28. C.
8. A.	18. A.	29. A.
9. A.	19. $\frac{3a-1}{3a}$	30. A.
10. D.	20. A.	31. A.
11. $\frac{1}{ab}$	21. A.	32. $\frac{1}{2b}$